

**Национална мрежа за децата подкрепя родителите на деца с увреждания
в исканията им за цялостна държавна политика за децата и младите хора с увреждания,
а не мерки на парче!**

Съществуващите в страната **законодателство и практики често са в противоречие** с принципите, залегнали в Конвенцията за правата на детето, Конвенцията за правата на хората с увреждания и в други основополагащи **международни документи за човешките права**, които България е ратифицирала. Съгласно чл. 5, ал.4 на Конституцията на Р България „Международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.“

Въпреки усилията от последните години и реформите в областта на деинституционализацията и приобщаващото образование, **българските политики са все още белязани от стария модел на социално изключване и традиционния подход към децата с увреждания като болни деца**, които имат нужда предимно, ако не и само от медицински грижи и съчувствие. Нормативната уредба продължава да ползва терминология, която предполага добронамерено, но в същото време дискриминационно отношение – още при определяне на диагнозата, децата се третират като загубили (в %) възможност за социална адаптация¹.

Подкрепата за хора с увреждания се различава от подкрепата за други уязвими групи, тъй като няма за цел преодоляване на съществуващ проблем (риск, бедност). Детето с увреждане има нужда от социална подкрепа през целия си живот, подкрепа, която се променя с възрастта и с развитието или загубата на способности. В общността се предоставят публични услуги, които хората с физически и с интелектуални затруднения имат право да ползват – здравни, образователни, културни. Подкрепата на социалните услуги е динамична и е в допълнение към тях и в отговор на специфични индивидуални потребности.

Държавата гледа на социалната изолация само от гледна точка на социалното подпомагане или така нареченото парично подпомагане, което е силно централизирано и не отразява нуждите на отделния човек, който има нужда от индивидуална помощ и подкрепа. Подкрепата за децата и семействата следва да бъде обмислена в контекста на цялостната философия на семейната политика в България, борбата с бедността и социалното изключване и въвеждането на семейно-ориентиран подход във всички сфери, които имат отношение към детското благосъстояние. Семейните помощи за деца са ключов елемент от това и оказват сериозно влияние върху правата на детето, системата за закрила на детето, семейните отношения и социалните взаимоотношения в обществото, но те не са достатъчни за посрещане на нуждите на децата с увреждания и техните семейства. Ние все още нямаме социална работа, която да помага на хората в различните ситуации и която много често не се свежда единствено до парична помощ. В този смисъл даването на 920 лева на дете със над 90% е неадекватно решение, защото някои деца с увреждания могат да имат нужда от 300 лв. подкрепа, а други от 1300 лева. Освен парите обаче децата с увреждания и техните семейства имат нужда от добро отношение, а не чиновнически подход в решаването на техните проблеми.

Национална мрежа за децата вярва, че **ключов аспект** за посрещане нуждите на различните деца и гарантиране на техните права **е индивидуалният подход, динамичен модел на планиране на социалните услуги за хора с увреждания, професионален стандарт за оценка на потребностите от**

¹ Наредба № 19 на МЗ за експертиза на инвалидността при децата до 16 годишна възраст.

подкрепа и услуги, подходящи **технически средства и приобщаваща социална и архитектурна среда** като се стъпва на философията, че средата трябва да се адаптира за да посрещне нуждите на детето, а не детето да се напасне към средата!

В този смисъл, за нас **определянето на определена сума за материална подкрепа е поредна мярка на парче**, която няма да промени съществено средата, в която детето живее и неговото приобщаване. **Друга противоречива мярка**, която е заложена в проекта на новия План за действие в областта на деинституционализацията за периода 2016 – 2020 г. е **разкриването на Дневни центрове за деца с множествени и тежки увреждания**.

Считаме, че една такава мярка е пример за остарелите концепции и подходи към децата с увреждания, които българското правителство продължава да използва независимо от ратифицираните международни документи, съвременните разбирания и насоки включително на ЕК, СЗО и доказани добри практики, които изискват да се говори по-скоро за **гарантиране на права, промяна на средата и насърчаване на приобщаването и независимия живот**, а не толкова за подкрепа през различни услуги, които понякога сами по своята същност могат да бъдат изключващи и не подкрепят реализирането на правата на децата и техния достъп до универсални услуги.

Нашето предложение бе да не се инвестират средства в нови сгради, а да се реформират съществуващите дневни центрове като в тях се зложат групи за деца с множествени увреждания и необходимия финансов стандарт.

Една от основните ни препоръки по темата за политиката и практиките за децата с увреждания, която многократно сме оправяли към отговорните институции е предприемането на спешни мерки за **приемането и практическото прилагане на Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето (ISF) на Световната здравна организация (СЗО)**, на база на която да се изготви преглед на действащите в момента законодателство и практика по отношение на оценката и подкрепата към децата и хората с увреждания.

Нашият призив към Министерството на труда и социалната политика е да започне незабавна работа за промяна на своя подход към социалното подпомагане и социалното включване към всички уязвими групи включително и към децата с увреждания.